

BIZALOM

Havonta kétszer megjelenő szemle,

a világ folyásáról és az ember alkotásairól.

14. szám.

X. évfolyam.

1939. július 15.

Imádság.

Írta: Falu Tamás.

Mikor a kislány megszületett, az apja már nem volt otthon. Sőt az országban sem volt, hanem a messze Oroszországban. Fogságba esett és vitték lerongyolva, elcsigázva egy idegen föld idegen lelkiségébe.

Most már hárman lettek a kis otthon lakói. Az anyából lett nagymama, a lányból lett mama és az újonnan érkezett kisbaba.

A nagymama tanítónő volt, ha nem lett volna háború, már régen nyugdíjba ment volna. De most szükség volt a kis fizetési különbözetre is. A lánya felmondta régi lakásukat, s összeköltöztek. Sok szomorúság elér kis helyen.

Nemcsak utazással lehet alapos földrajzi tudásra szert tenni, a hadiállapot is földrajztudóssá tette a férjükért aggódókat. Oroszország hegy- és vízrajzát úgy megtanulta Barabásné, hogy a legszigorúbb bizottság előtt is levizsgálhatott volna belőle. Állandóan a szeme előtt látta a térképet, zöld és barnás mezőivel, a vasútvonalakat jelző piros kacsakaringókkal, s a folyók fekete színű kanyargásával. Tudta pontosan, hajszálnyira, hol fekszik Minszk, Tobolszk, Nizsny Novgorod és Jekaterinburg. A Kaukázust úgy ismerte, mintha ott született volna, s az Aral-tó oly közel volt gondolataihoz, mintha csónakbérlete lett volna valamelyik fürdőhelyén.

Levelezett az urával. Ez a levelezés abból állt, hogy amit ő írt az urának, azt az ura nem kapta meg, amit pedig az ura írt neki, az őhozzá nem érkezett el.

Eleinte az első hírnélküli hónap is rettenetes volt. A lélek azonban olyan, mint a harmónika, a fájdalom szét tudja húzni és teleszívja levegővel.

Ez a levegő elfásultságból, reményből, kétségek ből és megszokásból áll. Később már annyira megedződött, hogy levél nélkül is kibírta. Naponta várta a póstást, sokszor eléje is ment, tudta, hogy nem fog levél jönni, de valamit mindig várni kell. A lélek, mely már semmit sem vár, lassan meghal.

És ő nem akart meghalni, mert még mindig remélt, s itt volt a kislánya is. A baba szépen fejlődött, s örömet hozott a házba. Könnyes örömköket, mert minden örömnek megvolt a visszája, az emlékezés bánatos alakjában.

— Csak már imádkozni tudna! — sóhajtott Barabásné.

Ez az idő is eljött. Közben két levél jött mindössze az ázsiai Oroszországból. Két olajcsepp a szívre, hogy bírhasa tovább a munkát.

A baba már imádkozott, s minden este lefekvéskor összetett kézzel, az anyja szemébe nézve mondta az imát:

— Én édes Istenkém, segíts haza apukát Oroszországból, ámen.

Apuka képe ott mosolygott a falon. Apuka mosolygós ember volt, vadászpuska volt a vállára vetve, madártoll volt a kalapjába szúrva, s olyan hittel nézett a világba, mintha ki volna zárva belőle nemcsak a háború, hanem a legendyebb becsületsértés is. Mert akkor, amikor a fényképet csinálták, még béke volt, s mindenki lehetetlennek tartotta, hogy országok népei meginduljanak egymás ellen. Akkor még a golyók csak a nyulakra és a foglyokra kellettek, s nem Európa volt a vadászterület, hanem a nádas és a kukoricás, a falu-alja. Apuka akkor vőlegény volt, mikor a fényképész gépe elé állt, kihúzott mellel, a kifesztett mellében egy jövődö boldog élet minden reménységével.

Nem lett volna csoda, ha a kislány csak egy élettelen képet lát az apja fényképében. Hiszen kép volt több is a falakon. Ott volt a boldogult nagypapa képe is, olajba festve, hosszú bajuszával, kopasz fejével, ősz halántékával, kemény állával és tekintélyes orrával. Voltak még bácsik és nénik, megörökítve fekete és aranyozott rációkban, csoportokban és egyenként, éles vonalakkal, vagy már halványodóban. Mindegyikről hallott mesét, de egyikről sem annyit, mint arról a vadászpuskás emberről az ágya fölött. A vadászpuskás ember képe mellett egy anygalka képe is függött a falon. Mind a kettőtől boldogságot kellett várnia, egyiktől az égből, másiktól a földről.

Ezért kellett imádkoznia minden este. Még akkor is, amikor már a második szónál leragadtak a pillái. Anyuka ebben az egyetlen tekintetben kegyetlen volt. Képes volt felrázni, ha lehanyatlott, s éberré csókolni, ha már elaludt. Sohasem volt babonás, csak mióta az ura elszakadt tőle. Szentül hitte, hogy az ő imádsága nem elegendő arra, hogy Isten segítse az urát, de a kislánya imádságával megerősítve bizonyára meghallgattatást fog találni az égben.

— Van a határban egy öreg szélmalom, — mondta egyszer egy barátnőjének, — hogy a vitorlák meginduljanak, bizonyos fokú és erejű légáramlásra van szükség. Ha egy hajszálnyival kisebb az erő, mely a vitorlákat megindíthatná, akkor hiába fúj a szél. Sokszor csak egy sóhajnyi többlet kell, hogy örölni tudjon a malom. Ez a sóhajnyi többlet a kislányom imádsága. Ha minden este odatesszük az enyém mellé, ha minden este összeadjuk az enyémmel, akkor egyszer csak meg fog indulni a malom. Majd meglátod, hogy így lesz.

Meg volt győződve, hogy nem is lehet másként.

Újabb tavasz közeledett. Voltak, akik azt hirdették, hogy sohasem lesz vége, s voltak, akik tudták, hogy már nem tarthat sokáig. Szerencse, hogy vannak örök dolgok a világon. Szerencse, hogy a keret, melybe az emberi élet ágyazva van, örök. Hogy örök a csillagos ég, a tavasz és a nyár, a szél és az eső, az észak és a dél, a reggel és az este. Ezekhez az ember legalább hozzákötheti a lelkét, az emlékeit, a reményeit.

Barabásnének a tavasz újabb reményt hozott. Egy hazaszökött fogolytól hírt kapott az uráról. Él! És azt üzenté, hogy ki fogja bírni, mert ki akarja bírni.

Új vendég érkezett a házba, a tompa boldogság, a fájó öröm. Csakhogy most már a nagymama adott gondot. Rosszul lett az iskolában, tanítás közben. Kirázta a hideg, el is szédült, a doktor lefektette. Eleinte nem is tudták, hogy mi a baja. Sok mindenre volt gyanus a beteg, s ez a legrosszabb állapot, mert a doktor csak tapogatózik s nem tud határozottan fellépni a baj ellen.

Minden gondolatnak megvan a maga pályája, melyet be kell futnia, akár akarja, akár nem. Rettenetes volt tovább gondolni a betegségnél, s fájdalom volt az anyagi vonatkozásokat is érezni

az esetleges katasztrófával kapcsolatban. Hiába, a gondolat végigfutotta pályáját s a betegben a család megélhetési forrására is rámutatott. A kenyér a tanítónői fizetés volt. Ha, Isten ne adja...

Most már két életért kellett imádkozni.

Szerencsére a tavasz egész szívvel tartotta bevonulását, s a kislány reggeltől estig kint játszhatott a kertben. Az anyja fekvőhelyet is rögtönzött neki a lugasban, melyet még nem árnyékoltak be a levelek.

A szőlővesszők még csak könnyeztek, bizonyára örömben a felett, hogy megindult bennük a gyümölcsöt termelő, életet jelentő nedvkeringés.

— Holnap lesz a krízis, — mondta a doktor, mikor elment.

Bizony, most imádkozni kellett összeszorított ujjakkal, az égbe mártott szívvel.

Barabásné a templomba magával vitte a kislányát is. Sokáig térdelt a szűzanya képe alatt, s mikor már elfogyott belőle minden imádság, oda-súgta a kislányának:

— Imádkozz te is a beteg nagymamáért.

A kislány letérdelt, összetette két apró kezét, s elmondta beteg nagyanyjáért a legforróbb imádságot, melyet tudott:

— Én édes Istenkém, segítsd haza apukát Oroszországból, ámen!

A templomban csend volt és csend is maradt. A szentképek és a szobrok láttak és hallottak mindent. Isten meghallgatta a könyörgést, a nagymama másnapra szerencsésen túlelt a válságon.

Imádkozom.

Szomorú életem bús perceiben,
Ha kitisztul agyam s jó egy gondolat,
Építetek szivemben mély bánatommal,
Csillogó kövektől, ékes tornyokat.

Ha elvonul rólam a bűnnek árnya,
Én bús szenvedő magam vagyok,
Ki vezeklő lelkét porig alázza,
És hő imámban Isten ragyog.

Bois.

Aratás.

Sok helyen már megkezdődött, sok helyen pedig a közeli napokban megindul az aratás, a magyar föld legnehezebb, de egyúttal legfontosabb munkája. Azt mondja a hivatalos jelentés, hogy 28 millió mázsa búza, 9 millió mázsa rozs lesz a termés, tehát összesen 37 millió mázsa kenyérgabona. De ehhez jön még a zab és árpa is, amiket majd szintén aratni kell. Ember, állat, az egész ország minden élőjének élete múlik azon, hogy a mezőkön tűző napfényben verejtékező magyar munkás kezéből ki ne hulljon a kasza: azért mondja a magyar beszéd mindarra, amit most aratunk „az élet.”

A búza ideai ármegállapítása.

Az ideai búzatermés értékesítése érdekében lefolytatott külkereskedelmi tárgyalások során kiviteli feleslegünkből ezideig körülbelül 7.500.000 mázsa búza értékesítését sikerült biztosítani. A külkereskedelmi megállapodásokban részünkre biztosított búzaárak, valamint a búza ártartására előirányzott anyagi támogatások segítségével a kormány a folyó gazdasági évben is biztosítani fogja, hogy a búzatermelő gazda az elmúlt évhez hasonlóan a kereskedelmi forgalomba kerülő búzájáért átlagban megkaphassa a múlt évi 20 pengős búza árát.

A búza ártartásának gyakorlati biztosítása az elmúlt évben már életbeléptetett felvásárlási rendszer alapján fog az 1939—1940. gazdasági évben is megtörténni olyan formában, hogy a Futura és a gabonakereskedelem az egyes vasúti és hajóállomásokon az alább megállapítandó árakon minden búzamennyiséget korlátozás nélkül köteles felvenni.

Az elmúlt év tapasztalatai alapján az egész évre egységesen megállapított búzaárak helyett a folyó termésévre lépcsőzetes árakat léptetett a kormány életbe azért, hogy a gazdasági év későbbi időszakában az értékesítésre kerülő búza után a tárolási, kamat- és egyéb költségek is a gazdák javára térüljenek meg. Ezek az árak pengőben a következők:

1939 júl.—aug.	19.——20.50
„ szept.	19.20—20.70
„ október	19.40—20.90
„ november	19.55—21.05
„ december	19.70—21.20
1940 január	19.80—21.30
„ február	19.90—21.40
„ márc.—ápr.	20.——21.50
„ máj.—jún.	20.——21.50

A táblázatban feltüntetett árak az illető hónapban érvényes legalacsonyabb és legmagasabb búzaárakat jelentik.

A minőségi búzatermelés értékesítése érdekében az a gazda, aki az átlagos exportminőség-nél (80 kg. hl.-súly) jobb minőségű búzát szállít, további mázsánkénti 25 filléres minőségi felárban részesül. Ennek a minőségi búzának minőségi feltételei a Futura Rt. útján fognak a legrövidebb időn belül közöltetni

A búza árának ilymódon való biztosításán felül a kormány súlyt helyez arra, hogy az egyéb szemestermények (tengeri és rozs) ugyancsak megfelelő árakon értékesülhessenek a gazdasági év folyamán.

A kormány azután közli, hogy a jövőben is a búza megfelelő áralakulása csak akkor lesz biztosítható, ha a vetésterület megfelelő csökkentésével a búza elhelyezésével kapcsolatos áldozatok is kisebbedni fognak. Ennek érdekében nyomatékosan felhívja a kormány a gazdaközönség figyelmét arra, hogy az ártartás lehetővé tétele érdekében már az őszi vetésnél a búzaterületek csökkentésére törekedjék.

Külön segély a hadigondozottaknak.

A Hadirokkantak Országos Nemzeti Szövetsége a héten tartotta meg Budapesten jubiláris közgyűlését hatalmas érdeklődés mellett. A gyűlés kiemelkedő jelentősége Horváth József tábornok, a honvédelmi minisztérium hadigondozási osztálya főnökének felszólalása volt.

Bejelentette, hogy július elsejével a feimenő ágbeliek, akiknek gyermeke hősi halált halt, 50 pengőt, az özvegyek 20 pengőt, a szülötlen hadiárvák 50 pengő segélyt kapnak. Az 50 százalékos nagycsaládú hadirokkantak is segélyben részesülnek. Ilyenformán 1 millió 100.000 pengőt fizetnek ki rendkívüli segély címén.

Bejelentette továbbá, hogy egy éven belül a hadiözvegyek gyermeknevelési járuléka és az ötvenszázalékos rokkantak ügyében lényeges javításról gondoskodnak a költségvetés keretében.

Kétségtelen, hogy a honvédelmi minisztériumnak ez az intézkedése szép és segítő intézkedés. A hadigondozottak, a rokkantak, özvegyek és árvák részére már az egész ország régen kéri a támogatás fokozását. Különösen az alsóbb osztályú rokkantak, valamint a hadiözvegyek támogatásának fokozása indokolt és szükséges.

Közkegyelem Kárpátalján.

A kormányzat a múlt héten rendeletet adott ki, melyben megállapították a visszatért Kárpátalja ideiglenes önkormányzati szervezetét. Kárpátalja élén kormányzó bíztos áll, aki mellett főtanácsadó működik. Ezen kívül a vármegyéknek megfelelően tanácsadókat neveznek ki. A közigazgatási szervezetet kívül kiterjesztették az országrész területére a magyar jogszabályok érvényét is.

Ugyancsak megtörtént a kárpátaljai képviselőknek az országgyűlésbe való behívása is, amivel ez a terület most már szintén az egész ország törvényhozásában részt vesz.

Az egyesítésnek ebből az alkalmából Horthy Miklós kormányzó közkegyelmet adott mindazoknak, akik Kárpátalja visszacsatolásával kapcsolatban ellenállást tanúsítottak vagy egyébként politikai bűncselekményekkel voltak vádolva, illetve azokért voltak elítélve.

Újfajta kasza.

Az Egységpolitikai Társaság hosszú évek óta folytat küzdelmet a magyar nép sorsának a jobbrafordítása érdekében. Most azután nagyon érdekes találmányt akarnak megvalósítani, amivel az aratást könnyítenék meg. Thomka Zoltán nyugalmazott ezredes évek óta dolgozik egy olyan kasza készítésén, amely nagy munkaspórolást jelentene az aratónak. Ennek a lényege az, hogy az újfajta kaszával ki lehet küszöbölni a kaszálás legfárasztóbb részét, a testhajlást. Az új kaszának igen hosszú nyele van és maga a kasza sokkal élesebb szögben hajlik erre a nyélre, mint a most használt kasza. Az arató oldallépéssel végzi a

munkáját és közben egyetlen egyszer sem kell meghajolnia. Thomka ezredes most mutatja be szakértők előtt újfajta kaszáját, s majd a gyakorlat fogja igazolni, hogy meglehet-e könnyíteni a világ legnehezebb munkáját, az aratást.

Hazaérkezett az angol király.

VI. György angol király és felesége Erzsébet királyné kíséretükkel a múlt hét végén hazaérkeztek Amerikából. Közel két hónapos távollét után nagy ünnepléssel fogadta uralkodóját az angol főváros, ahol milliónyi ember várta a pályaudvaron és folytonos ünneplés között kísérte a királyi palotába. A király hazatérése után pihenni vonult és egyelőre nem vesz részt a birodalom dolgaiban. Ez érthető is, mert ha külsőleg tetszetős is volt a királyi pár amerikai útja, mégis mérhetetlen fáradsággal járt az. Hiszen többek között a vasúton még éjjel sem pihenhetett, minden állomás előtt megszólalt a csengő a kocsijában: közeledünk, tessék kiállni az ablakba, hogy a nép és a kivonult előkelőségek lássák. De így ment ez nappal is az ünneplések során. Azt mondhatni, hogy két hónapig egyetlen nyugodt percük nem volt és szemüket se hunyhatták le, hogy pihenjenek. No persze ez még nem olyan nehéz dolog, mint például most nekünk az aratás, de azért bizony elképesztően fárasztó dolog.

VI. György: „... az emberi érzés a világ ügyeit irányító leghatalmasabb tényező“

Az angol király beszéde amerikai benyomásairól a lordmajor díszlakomáján.

A főpolgármester a londoni városháza dísztermében díszlakomát adott az uralkodópár tiszteletére amerikai útjuk szerencsés befejezése alkalmából. A díszlakomán résztvett az uralkodópáron kívül Mary özvegy anyakirályné és a királyi család több más tagja.

A főpolgármester pohárköszöntőjére VI. György király hosszú beszédben felelt, amelyben hangoztatta azt a reményét, hogy történelmileg példátlan útja fontos befolyást gyakorolhat a birodalom jövőjére.

— Első és legmélyebb benyomásom — mondta a király — az volt, hogy még ma, a gépek és a tömeggyártás korában is az emberi érzés a világ ügyeit irányító leghatalmasabb tényező. Az az igazság, hogy az emberiség az összes nemzetek felett áll, a legszembeeszköbbséggel az újvilágban látható, amelynek határai között majdnem minden fajhoz tartozó emberek, minden vallásfelekezeti és politikai irány követői laknak, de mindezek elsősorban emberi lények és mindnyájuk felett áll az emberiség.

— Mély hatást gyakorolt rám annak látása, hogy nagy politikai végrendeletünk, a Magna Carta olyan élénk érdeklődés tárgya a New-yorki világkiállításon és hosszú utam során lépten-nyomon

emlékeztettek arra, hogy milyen szorosan összefonódott Anglia története a tengerentúli új világrész történetével.

A király ezután hosszasan és lelkes szavakkal adózott Kanada hatalmas fejlődésének és alkotmányhűségének. Hangoztatta azt a meggyőződését, hogy a lelkesedés, amellyel királyukat fogadták, egyszersmind hálailvánítás volt azokért a polgári szabadságjogokért, amelyek a birodalom minden tagjának örökét jelentik.

— Azért indultam erre az útra — fejezte be beszédét, — hogy szolgáljam a birodalom eszményeit, erősítsem a józan, egészséges hitet és lehetőleg bebizonyítsam, hogy az államfői méltóság, amelyre elhivattam az összes emberek közötti béke és jóindulat előmozdításának hatalmas tényezője. Mindnyájan életünk végéig hálásak leszünk, ha ezt a célt némileg megvalósíthatjuk.

„Galilei* óta nem állt a csillagászat ilyen fordulat előtt!“

Beszélgetés a Marsról az új messzelátóról dr. Wodetzky József egyetemi tanárral

Világos tanári szoba, az egyetem bölcsészeti karának épületében. A széles ablakon át bebólonganak a Múzeum-kert júniusi lombjai, a falakon régi, nemesvonalú rézmetszetek, híres csillagászokról. Az egyik süppedő bőrkarszékekben ősz, paposarcú, derűstekintetű férfi ül. Olykor előrehajlik s az asztalkára tett könyvekben lapozgat, hogy pontosabban felelhessen kérdéseimre: dr. Wodetzky József egyetemi tanár, a Csillagászati Intézet nagyhírű igazgatója.

Hírek a Marsról.

A Marssal kezdjük. Tulajdonképpen azért kerestem fel, hogy megtudjam: mit várhatunk az e nyáron beálló Marsközelségtől, amelyről már hírt adott a napisajtó?

A Mars tizenöt-tizenhat évenként jut legközelebb földünkhöz — mondja lágy, nyugodt hangján. — Legutoljára 1924 augusztusában állott elő ilyen helyzet. A mostani július 27-én este kilenc órakor éri el a tetőpontját, ekkor égi szomszédunk alig ötvennyolcmillió kilométernyire lesz tőlünk.

Csekélység...

Csillagászati viszonylatban tényleg az. Sajnos csak a déli földtekéről lehet majd kényelmesen megfigyelni. Az ottani jelentősebb csillagvizsgálók: Fokváros, Pretoria, az ausztráliai Adélaide, és Canberra, Melbourne, Wellington, az argentinai Cordoba, Santiago di Chile és a többiek természetesen nem fogják ezt a kitűnő alkalmat elszalasztani.

Milyen jelenségeket figyelnek majd meg?

Minden csillagászati tevékenységet három főcsoportra oszthatunk. Az úgynevezett „vizuális,”

* Galilei, olasz természettudós 1564–1642-ig. Nagyon fontos természettudományi és csillagászati megfigyeléseket tett. Így ő állapította meg, az inga lengésének törvényét és azt a tényt, hogy a föld mozog.

messzelátóval történő megfigyelésre, a színek-
elemzésre és a fényképezésre. Így a nyár folyamán
talán új adatokat nyerhetünk a Mars két holdacs-
kájáról: Phobosról és Demosról. Ezek a legkisebb
égitestek közé tartoznak, hiszen előbbinek átmérője
mindössze tizenkét, utóbbié tiz kilóméter. Az ács-
legényből lett amerikai csillagász: Hall fedezte fel
őket 1877-ben, de annyira parányiak, hogy rájuk
vonatkozó ismereteink mindmáig hézagosak. Az
mindenesetre említésre méltó, hogy Phobos
Demosszal ellenkező irányba halad, nyugaton kél
és keleten nyugszik. Még egy érdekesség: Voltaire
„Micromégas“-ában és Swift „Gulliver“-jében,
több mint száz évvel Hall felfedezése előtt, beszél
a Mars két holdjáról! Irói megézés? Képzlet és
valóság véletlen összetalálkozása? Nem tudhatjuk.

Bármennyire meglepő ez a közlés, igyek-
szem a beszélgetést a Marsra terelni. Minden avat-
latlant elsősorban azok a bizonyos „csatornák“
izgatnak, melyek állítólag valószínűvé tennék élő-
lények jelenlétét a szomszédos bolygón...

A professzor finomvágású arcán alig észre-
vehető mosoly fut át.

Kérem, e „csatornák“ létezése egyáltalán
nem biztos, sőt... Antoniadi a híres meudoni
csillagász szerint e különös ákom-bákomok egy-
általán nem csatornák; mi több, a Marsról ké-
szült gondos felvételeinek egyike sem tünteti fel
őket. Magam is osztom Antoniadi álláspontját.

Dehát akkor...

Az emberi szem sajátsága, hogy egymás
mellett fekvő pontokat vonalakká köt össze. Föl-
tehető, hogy bizonyos esetekben némi jóakarattal
ez történt a homályos világítású Mars egyes
pontjaival is.

Mik lehetnek ezek? Kráterek? Horpadások?

Csak semmi elhamarkodott következtetés! —
hangzik a figyelmeztetés. Egyelőre csak annyit
mondhatunk, hogy a Marsnak légköre van, északi
és déli pólusain fehér részek láthatók (téli időjárás
nyomai), foltjai hol szürkébbek, hol sötétebbek,
ami talán évszakok szerint váltakozó növényzetet
jelent... De ez aztán a legmesszebbmenő követ-
keztetés, amit megengedhetünk magunknak.

Készül a világ legnagyobb teleszkópja.

Gondolatban kissé lehangoltan búcsúzó a
marsi emberektől és a marsi élettől. Kár, nagy
kár. Milyen felvillanyozó lett volna a tudat, hogy...
A professzor, mintha sejténé, mi megy végbe
bennem, megszólal:

A nagyközönség a csillagászáttal, akár a
többi tudományággal kapcsolatban, mohón kutat
„érdekességek“ után és közben elsiklik figyelme
olyan események fölött, amelyek több mint ér-
dekesek: korszakalkotók. Most is készül a mi
munkásságunk területén valami... És látva, hogy
felkapom fejem, elébe vág sürgetésemnek: — Az
Egyesült Államokban most készítenek egy óriási
teleszkópot a kaliforniai Mount Palomar-meg-
figyelő számára. Magát a kupolát negyvenkét
méter átmérőjűre tervezik, ami önmagában véve
is csodálatos. A csiszolás alatt álló tükör átmérője

pedig öt méter lesz. Gondolja meg, hogy az eddigi
legnagyobb teleszkópnak, a Mount Wilsonnak
két és félméter átmérőjű a tükre. Minél nagyobb
a tükör, annál több fényt gyűjt össze, minél több
fény gyűlik benne, annál messzebb lehet vele
látni. Más szóval, a Mount Palomarról remél-
hetőleg négyszer annyi csillagot fogunk számba-
vehetni, mint eddig. Olyan haladás ez, — hangja
kicsit elfullad, habozik, majd egész halkán: —
... mint amikor Galilei először nézett bele két
és fél centiméter átmérőjű távcsövébe és megpil-
lantotta a Jupiter holdjait.

És mi lesz az új távcső legfőbb feladata?

A távoli világok, a ködfoltok vizsgálata, a
Nagy Kozmosz feltárása.

Csillagjósok — és vízvezetéki cső.

Még sokat kérdezgetek. Szeretném példáu-
lha véleményt mondana a csillagászati szaktekintély-
a manapság annyira divatos csillagjósokról. Nem
húzódodik a választól. Kifejti, hogy a csillagjósolás,
az asztrológia, ősrégi hiedelem. („Nem babonát
mondok!“) A kémia bizonyítja, hogy feltétlenül
vannak bizonyos katalitikus sugárzások, melyekből
végtelenül kicsiny mennyiség elegendő nagy ké-
miai folyamat megindítására. Lehet, hogy a csil-
lagok kisugárzása hatással van az emberi szer-
vezetre, de csak a jelenben. Ebből arra követ-
keztetni, hogy mi fog évek múlva történni az illető
szervezettel, már képzlet dolga.

Jelenlegi időérzékünk egydimenziós — magya-
rázza. — Mintha egy csőbe volnánk bezárva,
például egy vízvezetéki csőbe, az áram sodor előre
és mi csak hátrafelé tudunk nézni, előre nem.
Vagy gondoljon Platon híres hasonlatára: bar-
langban leláncolt emberekről beszél, akiket hátulról
ér a fény, de ők csak előre látnak, saját árnyékuk
rebbenését figyelik a sziklafalon és ilyen két-
dimenziós lényeknek tartják magukat a valóság-
ban is... — Rövid szünet után: — Ha három-,
négy méretű időérzékünk volna, akkor láthatnánk
a múltat, a jelent és a jövőt egyszerre. Ilyen lé-
nyek jósolhatnának a csillagokból, de mai idő-
szenzóriumunkkal és tudásunkkal, ez lehetetlen.
A csillagok másra jők, emberi szempontból is.
Távlatot adnak, kiszabadítanak a kicsinyességből
és elvakultságból. Aki a világmindenséggel társal-
kodik, elnézőbb, megértőbb a földi dolgokban.
A csillagok lélektani hatása e tekintetben elvitat-
hatatlan. Ezért lenne rendkívül fontos, hogy az
iskolákban többet foglalkozzanak a Kozmosz tör-
vényeivel...

Megyek a zsvajgó Múzeum-körúton... és
szégyenlem magam. Mindannyiunk nevében, akik
olyan ritkán, vagy soha nem nézünk fel a csil-
lagokra.

A szilvaaszalás elősegítése.

Ha a szilvatermés bőséges, ára rendszerint
igen alacsony, úgy, hogy néha még a szedési és
szállítási költséget is alig fedezi. Máskép alakul

azonban a helyzet, ha a szilvát megaszaljuk. Ezáltal a termés egy részét elvonjuk a piactól és a jó aszalt szilvának korlátlan mennyiségben mindig jó ára van. Célszerű tehát, hogy a termesztők egyúttal — még közepes termés esetén is — aszalással is foglalkozzanak.

Igen célszerű, olcsó és jó aszalót építhet magának minden termesztő, aszerint a — rajzokkal és fényképekkel is ellátott — leírás szerint, amit a földművelésügyi minisztérium kertészeti osztálya minden érdekeltnak egyszerű levelezőlapra díjtalanul megküld. A leírásban az aszalás menete is ismertette van. A levelezőlapon közölni kell, hogy hány darab, milyen korú szilvafának körülbelül mekkora terméséről van szó.

A földművelésügyi minisztérium a szilvaaszalást népszerűsíteni akarja. Ezért ilyen egyszerű aszalók építésére indokolt esetekben mérsékelt építési segílyt is hajlandó nyújtani. A segíly elnyerésének feltétele, sőt a kérvényürlap is a leíráshoz mellékelve lesz.

Egymillió magyar katolikus „lelki csokrát” nyújtották át a pápának.

A mezőkövesdi asszonyok teljes miseruha felszerelést ajánlottak fel.

Dr Serédi Jusztinián hercegprímás, főpásztori vezetésével az Actio Catholika rendezésében, az elmúlt napokban járt két vonattal a magyar katolikusok első hivatalos zarándoklata Rómában, hogy ott XII. Pius pápa elé járuljon. Több mint 1.500 zarándok jelentkezett erre a hódolatára.

A magyar katolikusok hódoló zarándoklása sok kedves emléktárgyat vitt magával XII. Pius pápának, aki nemcsak mint a múlt évi eucharisztikus kongresszus pápai legátusa, hanem mint pápa is annyi szeretetet tanusított Magyarország iránt. Az emlékek közül a legnagyobb szabású az a 16 díszes kötet, amely több mint egymillió magyar katolikus „lelki csokrát” szimbolizálja. A Jézus Szíve Szövetség kezdeményezésére ugyanis az Actio Catholika az egyházmegyéék és hitbuzgalmi szervezetek közreműködésével a társadalom minden rétegéből több mint egymillió magyar katolikus végzett a pápa szándékára különböző ájtatosságokat, amelyek elvégzése után aláírta nevét az e célból készült ívekre. Ezeket az íveket 16 díszes kötetbe foglalták össze. A piros bőrkötésű könyvtáblák mindegyikét a tavalyi eucharisztikus világkongresszus közis: mert jelvénye és ez a felírás díszíti: „Decies centena millia Hungarorum Beatissimo Patri devotissimo adprecantur salutem” (Egymillió magyar buzgón könyörög a Szentatya jólétéért).

Egy másik kedves hódolati emlék az a teljes miseruha felszerelés, melyet P. Jámbor László S. J. házfőnök kezdeményezésére a mezőkövesdi Jézus Szíve Szövetség asszonyai készítettek és az ő küldöttségük vitte el magával. A fehér selyemből készült miseruha teljesen alkalmazkodik az egyházi előírásokhoz, díszítése azonban telve van magyar népművészeti motívumokkal. Ezekon kívül azonban

egyesek és testületek is nagy számban jelentették be a zarándoklást rendező Actio Catholika elnökségénél, hogy különféle emléktárgyakat óhajtanak felajánlani a Szentatyanak, köszönetül azért a szeretetért, amelyet Magyarország iránt tanusított.

A két zarándokvonatnak Rómába érkezése után az első hivatalos ünnepség az a szentmise volt, amelyet csütörtökön reggel pontifikált dr. Serédi Jusztinián hercegprímás a vatikáni bazilika szentségi kápolnájában. Mindkét zarándokvonat résztvevői együttesen jelennek meg XII. Pius pápa előtt, hogy tolmácsolják a magyar katolikusok hódolatát és szeretetét.

Hasznos tudnivalók.

Tömegesen lépnek fel a különféle pajzs- és levéltetvek. A hűvös és esős május a különféle tetveknek nem kedvezett, különben is a tetvek fellépésének ideje a meleg június első felében van. Most kell résen lenni, mivel az első időbeni megirtításuk igen fontos elszaporodásuk lehető meggátlására. Mivel az első permetezéseknek igen nagy a jelentősége, ezért kívánatos lenne, ha senki sem mulasztaná el. A különféle tetvek ellen, mint már számtalanszor megírtuk, legjobb a nikotinos permetezés. A nikotinos permetlé leírását ismételtten közöljük. 100 liter lágyvízhez kell adni 1 kg sárga káliszappant, amelyet előbb 5 liter vízben jól összekeverünk és azután öntjük a permetező hordóba, amikor az alappermettlé készen van az így előkészített permetléhez adunk 100 liter vízhez 10 deka nyersnikotint, amelyet folytonos keverés közben apródonként öntünk a permetléhez. Az így elkészített oldatot még aznap el kell permetezni, mert másnapra már hatékonyságát elveszíti. Lágyvíz az ártézi víz, esővíz, patakvíz. Kútvizet úgy lehet lággyá tenni, ha egy hektóliter vízhez egy marék mosósódot teszünk és azt legalább 12 óráig állni hagyjuk, hogy a kútvízben levő mészkiesapódhasson. Az előbb elmondott nikotinos permetlé mindenféle tetvek ellen jó és hogy hatékonyságuk biztosabb legyen, 10 nap múlva meg kell ismételni.

Víz elpárolgása a talajból. A talajból állandóan párolog a víz és így a talaj vízvesztésége állandó, pedig a talajban levő vízre a növénynek igen nagy szüksége van. A gazdálkodás folytonos küzdelem a talaj vízvesztésével s a gazdálkodó annál nagyobb eredményt tud elérni, minél jobban meg tudja őrizni a talaj vizét. De nemcsak a talaj, hanem a növények is rengeteg vizet párologtatnak el, valamint a tengerek, tavak és folyók is. A párologás legnagyobb a szeles és meleg időben. Meleg, száraz időben annyi víz is elpárologhat egy nap alatt a földből, mint amennyit egy jó eső hullat a talajra. Nedvesség elpárolgásának megakasztását úgy oldhatjuk meg, ha a talaj felszínét lazává, porhanyóvá és üregmentessé tesszük, mert így a talaj egy vizet át nem bocsátó por-

hanyó réteget kap. Azért fontos a talaj fogasolása és a figyelmes, jó kapálás. A talaj különösen akkor veszít sok vizet, ha a felszine cserepes és kemény, ezért annyira fontos a talaj cserepeségét és keménységét megszüntetni. Nagy a vízvesztés akkor is, amikor a talaj nagy és üreges felületet kap, ezért nem szabad töltögetni és tavasszal szántani. Aki az elmondottakat figyelembe veszi, annak nem kell aggódni a terméseredményért.

Budapest piacain való árusítás. Budapestre mintegy 183 község hozza be terményeit, így felette szükséges, hogy ezzel a kérdéssel foglalkozunk annyival is inkább, mert Budapest székesfőváros polgármestere most újabban szabályozta a piaci árusítást. Június hó 1-től kezdve november hó 30-ig a nagyvásártelepen kívül kocsiról a Martinovics-téri, Ferdinánd-téri, Kórház-utcai, Budagyöngye, Teleki-téri piacokon, valamint a Batthyány-téri vásárcsarnoki főbejárat előtt, a már korábban megjelölt helyen — őstermelők árusíthatnak.

Tekintettel arra a körülményre, hogy a fent jelzett piacokon csak korlátolt számú kocsik állhatnak fel, ennél fogva a kocsiárusítási engedélyt csak korlátolt számban oszthatják ki az érdekelt 183 község között. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a kiosztott kocsiárusítási engedélyk alig felerészben használtak fel. Egyes községek túl sokat igényelnek. A piac rendje és az érdekelték érdekében az egyes községek eljárói minden hónap 20-ig jelentsék be a következő hónapra való kocsiárusítási igényüket azzal, hogy melyik piacra hány kocsira kérnek engedélyt. A gyors intézkedés végett a megkeresést Budapestkörnyéki kirendeltség Budapest, Vármegyeháza, I, 95. szám alá kell küldeni, ugyancsak ide küldendő minden olyan sérelem is, amelyik a piacokon a termelőket érte. Bejelentésre elegendő a levelezőlap is. Nagyvásártelepre nem kell külön kocsiárusítási engedély, hanem csak Budapest székesfőváros által kiállított őstermelői igazolvány. December havától május 31-ig kocsiról árusítani a piacokon nem szabad, de a nagyvásártelepen egész évben lehet közvetlenül kocsiról árusítani.

Minél előbb kapáljunk és a kapálás feltétlenül jó is legyen. Elmúlt az eléggé hűvös és felette csapadékos május. Május eleje volt a leghidegebb és bizony nem egyszer közel állott a fagyhoz. Átlagban 131 milliméter volt a havi csapadék, azaz: kétszer annyi, mint májusban szokott esni. Majdnem 25 napon át esett az eső. Igaz, a legtöbb nap csak kevés eső volt, azonban voltak fergetegszerű záporosok és nem egy helyen jégesővel vegyes zivatarok is. A hűvös idő és sok eső mindenkit gondolkodásra kell készítsen és kellőképpen tanácsos mérlegelni az elmúlt májusból kifolyó gazdasági teendőket. A példaszó szerint hűvös május sok szénát ad. Ez igaz. Azonban a hűvös májustól legtöbbet szenvedtek a meleget igénylő kapásnövényeink. Ezek májusban nem fejlődtek eléggé, csak sínylödtek és fejlődésük abba maradt. Ezekre kell most

segíteni a mielőbbi és figyelmes, jó kapálással. A sok eső lenyomta a talajt, a mostani idő pedig kiszáritja, nem csak cserepesé, hanem kökeménységüvé is teszi. A cserepes és kemény talajban a növények fejlődni nem tudnak, ezért indokolt a mielőbbi és igen-igen jó kapálás. A kapálás csak akkor jó, ha nemcsak ott kapálunk, mint általában szokás, ahol gaz van, hanem az egész földet mindenütt megkapáljuk, nem mélyen, de apróra. A kapálás csak akkor figyelmes, ha a növényektől a földet elhúzzuk és hozzájuk friss és apró földet teszünk. Az ilyen kapálással elérjük azt, hogy a föld mindenütt apróra megmunkált lesz s ennél fogva a vizet megőrzi, a fiatal, zsenge növénykét megszabadítjuk az őt páncél-szerűen átkaroló kemény földtől, miáltal nemcsak levegőt kap, hanem jó talajt is és így jobban tud fejlődni. A gazdálkodás eredményessége úgy az állattenyésztésnél, mint pedig a növénytermesztésnél attól függ, hogy a fiatal életet minél jobban gondozzuk. Az állatokat a helyes takarmányozással, növényeket pedig a helyes ápolással, amelynek egyik igen hathatós eszköze a kapálás. A kapálás lassú és fárasztó munka. A kapálást gyorsabbá és kevésbé fárasztóvá teszi a lókap és a planet-kézikap. A lókap jó munkát végez és a kapálás tökéletes is, ha a lókapálást nyomon követi a soroknak figyelmes kapálása. A planet-kézikapát általában nem ismerik, pedig valószínűs áldás ez az olcsó kézikap a szegénység kezében, mivel ezzel naponta egy-egy holdat igen jól és könnyen el lehet végezni. Kívánatos lenne minél nagyobb számban való használata. Hogy tengeritermésünket minél jobban biztosíthassuk, igen kívánatos: mielőbb és minél figyelmesebben kapálni, úgy mint elmondottuk.

Védekezés a legyek ellen. A légy az emberiség igen nagy ellensége és ez az ellenség annál veszedelmesebb, mert igen nehéz ellene védekezni. A légy elleni küzdelem fontosságát mi sem bizonyítja jobban, minthogy minden község-házán ki van függesztve egy-egy táblázat, amelyik a legyek elleni védekezésre hívja fel a figyelmet. De ugyan ki olvassa el ezeket a tanulságos táblázatokat? Vajmi kevesen! A legyek elleni helyes védekezés minden embernek, de különösen a gazdáknak nagy érdeke s ezért szükségesnek tartjuk ezzel a kérdéssel való foglalkozást. A legyek ellen a legjobban úgy védekezhünk, ha nem engedjük vagy legalább is megakasztani igyekszünk elszaporodásukat és kényelmetlenné tesszük a közelünkbe való tartózkodásukat. A legyek elszaporodását úgy akadályozzuk meg legjobban, ha semmiféle olyan helyet nem tűrünk meg, ahol elszaporodásuk lehetővé válik. Ilyen elszaporodási telepek: szennyes, mocskos, vizes helyek megtűrése, a piszok, a szenny és hulladék felgyülemelése és bomlásának megengedése, a trágyatelepek, istállók közelében a hígürülék elfolyása és bomlása, egyáltalán minden, ami hanyagságra és nemtörődömségre vezethető. Ha ezeket mind-mind megszüntetjük, a legyeknek szaporodóhelyeket nem

biztosítunk. Konyhákból, kamrákból, istállókból a legyek távoltarthatók, ha a helyiségek ablakait pirosszínűvé tesszük. Legjobb, ha piros ablaküveget veszünk, de az is jó, ha piros festékkel befestjük az ablakokat. Ugyanilyen hatása van a sárgaszíneknek is. Az olyan helyiségből, amelyeknek ablakai pirosak vagy sárgák, a legyek hanyat-homlok menekülnek és nem térnek vissza azokba a helyiségekbe. Igaz, mind a kétféle fénynek vannak hátrányai is. A vörösszínű ablak nem engedi be a külső fényt az ablakokon. A sárgaszínű ablakok pedig igen kellemetlen sápadt színt adnak a helyiségben tartózkodóknak. Ezt a két hátrányt el lehet viselni azért a nagy célért, amit a legyek távoltartása eredményez. Más színnel, mint kézzel és zöldszínnel nem érünk el semmiféle hatást. Igen nagy hiba az, hogy a kamrákon és istállókon alig vannak számbavehető ablakok.

Vándoripari engedélyek kiadása. Az iparigazolmányok és engedélyek kiadását a kormányzat felfüggesztette, illetve olyképpen korlátozta, hogy az iparengedélyek és iparigazolmányok iránti kérelmeket az elsőfokú iparhatóságok kötelesek az iparügyi, illetve kereskedelemügyi miniszterhez felterjeszteni. Csakis a miniszter adhat engedélyt ahhoz, hogy az elsőfokú iparhatóságok az iparengedélyt, illetve iparigazolmányt kiadhassák. Az iparigazolmányok és iparengedélyek kiadásának ezen felfüggesztéséről szóló rendelkezés azonban a vándoripari engedélyek kiadására nem vonatkozik. Ennélfogva a vándoripari engedélyt a vonatkozó rendelkezések korlátai között ezután is szabad kiadni. A már kiadott vándoripari engedélyek hatálya továbbra is évről-évre meghosszabítható.

Kút-segély a legeltetési társulatoknak. Tekintettel azokra a nagy érdekekre, amelyek a legelők jó ivóvizétől függenek, a földművelésügyi miniszter a legeltetési társulatoknak méltányos és indokolt esetekben kútépítési segélyt ad. Hogy mikor és milyen esetekhez kaphatnak az egyes társulatok segélyt, azt a gazdasági felügyelő bírálja el, vagy pedig az egyes mezőgazdasági kamarák. Amikor erre a körülményre felhívjuk az egyes legeltetési társulatokat, igen szükségesnek tartanánk, ha a kútkérdést felkarolnák, mert a legelő jószágoknak igen nagy szüksége van jó és bőséges ivóvízre.

Nézzünk vissza hazánkra.

Árpád s hét törzsei kardjukkal szereztek,
Földjét termővé önvérrel fűszerezték;
Szent István nagy lelke hitet plántált belé
S mind közelebb vitte Pátrónája felé;
Nagy Lajos a fél föld félelmét növelte,
Hogy hatalmát három tengerre emelte;
Mátyás a becstülést vívta ki számunkra,

Uralmán haladás terült határunkra;
Rákóczi kuruc hőt osztott szét közöttünk,
Őt áldja sok dicső szent emlék mögöttünk;
Kossuth szabadságért vitte hadba népünk,
Nem is feledjük el, még csak egyet lépünk

Mit a vezérhősök ezer év sok során
És a reánk éhes elleneink torán
Hírre, hatalomra és egységre hoztak,
S mit a nagyok is csak félve áhítoztak:
Nagymagyarországnak meg kellett csorbulni,
Mert vitéz volt s átallt kegyelmet koldulni,
Mert ha fegyverekkel szembe is mert szállni,
Vakond munkák útját már nem tudta állni,
Mert ősz igazában, szomszédiban bízott
S míg az sírig sorvadt, ez bűnösen hízott....
Huszadszor nőtt fü a trianoni hanton!
Mikor engedsz Uram nekünk feltámadást,
Hogy zengne zsolozsmánk győzedelmi

lanton?...

N. Z.

Keresztrejtvény.

A július 1.-i (13-ik) számban közölt keresztrejtvény helyes megfejtése:

K	A	P	T	A	F	A
A	L	I	■	L	E	L
N	O	R	■	I	D	A
C	M	■	K	■	Ő	N
S	■	V	E	T	■	T
A	L	I	B	A	B	A
L	E	V	E	G	Ó	S

Felelős szerkesztő és kiadó:

GÖLLNER MÁRIA.

E jótékonyági folyóirat szerkesztősége és kiadóhivatala:

FOGHÁZMISSZIÓ HELYISÉGE,

Budapest, V., Markó-utca 27. földszint 6. szám.